

POWER
BLACK FRIDAY
KÄYNNISSÄ!

09:22:19

NYT VIEDÄÄN KAIKKI KÄSISTÄ!

Katso tarjoukset täältä!

URA: Heittäytyjät pääsevät loistamaan pikkujouluissa – nämä ohjelmanumerot kuuluvat vuoden tärkeimpiin työpaikan karkeloihin

BLACK FRIDAY! HS Digi 5,95€/kk vain tänään. Tilaa nyt! Aikaa tehdä tilaus: 09:22:17

Ulkomaat

”Kun katsoin sitä lukujärjestystä, sain ihan oikeasti šokin” – Ruotsi jätti oppilaat oman onnensa nojaan, ja Suomi toistaa nyt saman virheen, sanoo Ruotsissa 20 vuotta työskennellyt suomalaisrehtori

Useita ruotsalaiskouluja johtanut Malla Taipale on huolissaan Suomen koulun kehityssuunnasta.

Upplands Väsbyn kielikoulun hallituksen puheenjohtaja Malla Taipale tapasi ykkösluokan oppilaita matematiikan tunnilla keskiviikkona. (KUVA: MAGNUS LAUPA)

Petja Pelli HS

UPPLANDS VÄSBY

EI KAI Suomessa tosiaan olla nyt toistamassa Ruotsin virheitä?

Se oli Ruotsissa pitkään rehtorina työskennelleen **Malla Taipaleen** ensimmäinen ajatus, kun hän tapasi kymmenvuotiasta sukulaistyttöään äskettäisellä Helsingin-matkallaan. Tyttö oli saanut piirtää oman todistuksensa, ja lukujärjestyksessä oli keskellä koulupäivää omavastuullisia ”viikon töitä” parin tunnin verran.

”Olin kyllä lukenut Suomen uudesta opetus suunnitelmasta”, Taipale kertoo. ”Mutta kun katsoin sitä lukujärjestystä, sain ihan oikeasti šokin. Ei voi olla totta. Mitä täällä Suomessa tapahtuu?”

Malla Taipaleen johtamassa koulussa Upplands Väsbyssä pidetään perinteisiä opetusmenetelmiä arvossa varsinkin pienempien oppilaiden kohdalla. Kuva on ykkösluokkalaisten matematiikan tunnilta. (KUVA: MAGNUS LAUPA)

Taipale kirjoitti ajatuksistaan Helsingin Sanomiin [mielipidekirjoituksen](#). Ärhäkkä kirjoitus oli kommentti tuoreeseen Helsingin yliopiston [tutkimukseen](#). Tutkijat totesivat, että Suomen uudet opetusmenetelmät uhkaavat etenkin niiden oppilaiden oppimista, joilla ei ole mahdollisuutta saada kotoa jatkuvaa tukea ponnisteluilleen.

ISTUMME Tukholman kehyskunnan Upplands Väsbyn peruskoulun kirjastossa. Taipale on tämän suomenkielistä ja englanninkielistä opetusta tarjoavan koulun hallituksen puheenjohtaja.

Taipaleen äänensävy on yhtä tuhtunut kuin mielipidetekstissäkkin. ”Minulle tuli mieleen muistumia kahdenkymmenen vuoden takaa, kun aloitin rehtorina Ruotsissa. Pitäisihän meidän Suomessa tietää, kuinka päin seiniä se täällä meni. Nyt sitä kadutaan. Tutkijat katuvat, kaikki katuvat.”

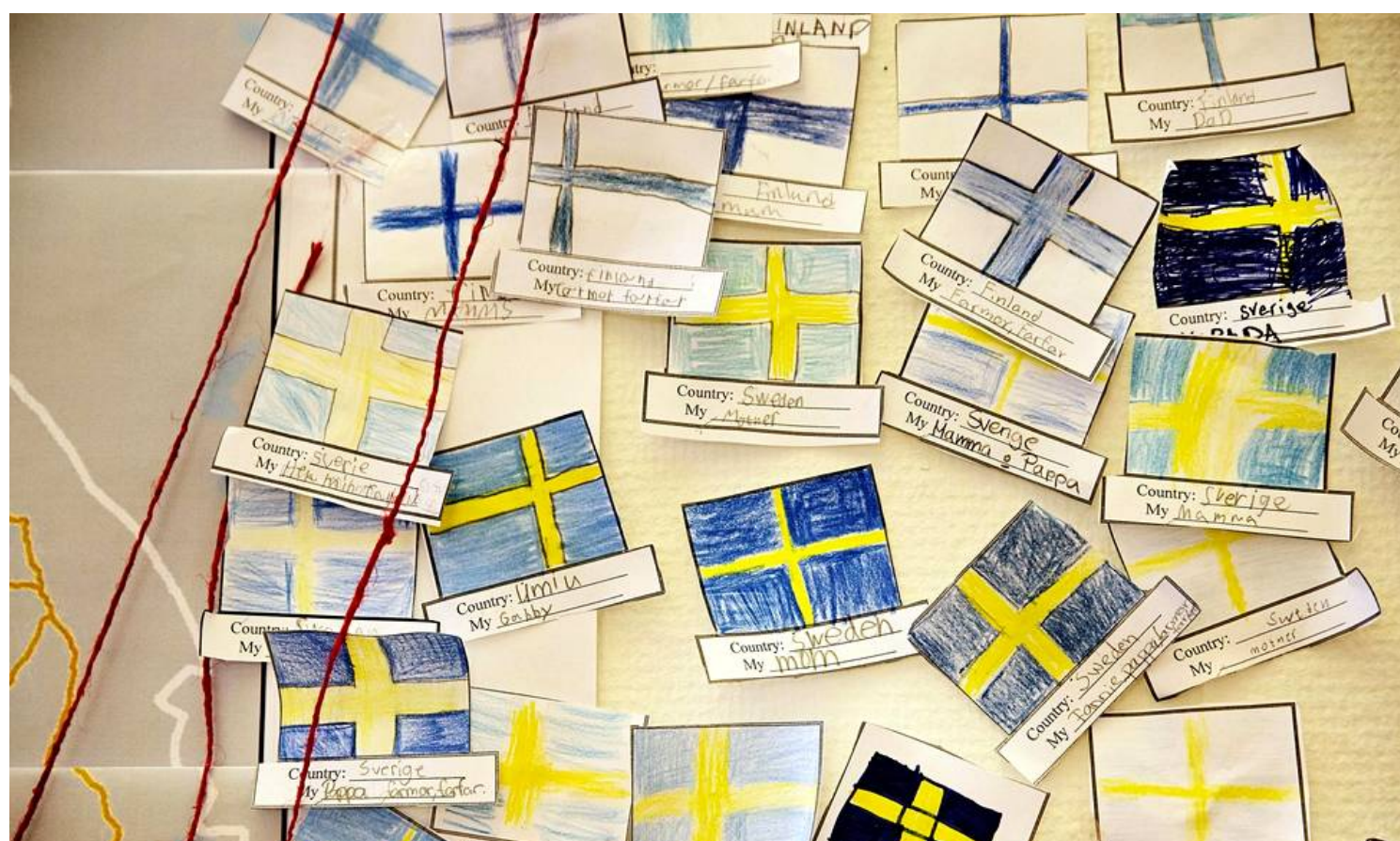
Ruotsissa tehtiin 1990-luvulla koulutusjärjestelmään radikaaleja muutoksia, joille ei löydy vertailukohtaa muualta maailmasta. Koulut kunnallistettiin ja luotiin järjestelmä, jossa yksityiset voittoa tavoittelevat toimijat pyörittävät suurta osaa kouluista sataprosenttisesti verovaroin. Veroraha seuraa oppilasta, ja vanhemmat valitsevat koulun vapaasti.

Samalla opetuksen perusfilosofia pantiin uusiksi: koulussa pitää ennen kaikkea olla hauskaa, ja oppilaan pitää mahdollisimman nuorena ottaa itse vastuu oppimisestaan.

Taipale on työskennellyt rehtorina Ruotsin eri kouluissa lähes 20 vuoden ajan. Nykyään hän tekee koulun hallituksen johtamisen lisäksi koulutusalan konsultin töitä.

”Opettajasta tuli ohjaaja”, Taipale tiivistää. ”Hän istui nurkassa tuolilla, ja oppilas sai tulla hänen luokseen kysymään neuvoa ryhmätöihönsä tai kertomaan, mitä hän juuri nyt haluaisi oppia.”

Taipale johti koulua Uppsalassa, kun hänelle kerrottiin, että koulun on siirryttävä ”lukujärjestyksettömään opetukseen”. ”Ruotsissa oppilaat jätettiin oman onnensa nojaan, heistä tehtiin uusimpien trendien koekaniineja. Faktaopetus heikkeni, aineita lyötiin yhteen”, Taipale luettelee. ”Pelkään, että Suomessa mennään nyt samaan.”

Upplands Väsbyn kielikoulun suomenkielisessä osassa valtaosa opetuksesta on suomeksi. Seinällä on kartta, johon on langoilla ja lipuilla merkitty, missä ovat oppilaiden juuret. (KUVA: MAGNUS LAUPA)

SUOMEN uudistukset eivät ole yhtä radikaaleja kuin Ruotsin 1990-luvun täysremontti.

Uusi opetussuunnitelma ei poista perinteistä tuntijakoa. Yhä on matematiikkaa ja äidinkieltä. Opettajaa ei käsketä jättämään oppilaita omilleen.

Taipaleen mielestä Suomessa näkyy kuitenkin kehityssuunta, johon Ruotsinkin suurimmat virheet liittyvät: oppilaille annetaan yhä nuorempina yhä enemmän vastuuta omasta oppimisesta samalla kun perinteiset mutta toimivat opetusmenetelmät kyseenalaistetaan.

Opetussuunnitelmassa korostuu oppilaan vastuu ja monialaiset, eri aineita yhdistävät oppimiskokonaisuudet. ”Teemaoppimisessa ei ole mitään vikaa!” Taipale sanoo. ”Se kuitenkin vaatii opettajilta uutta osaamista ja haukan silmiä, jotta oppimistavoitteiden toteutumista voidaan valvoa.”

Taipale on samaa mieltä ruotsalaisen aivotutkijan **Martin Ingvarin** ja ruotsalaisen koulututkijan **Gabriel Heller-Sahlgrenin** kanssa siitä, että koulun ei pitäisi yrittää hypätä lapsen psykologisten kehitysvaiheiden yli. Helsingin yliopiston tutkimus totesi, että lapsen työmuistin kuormittaminen digitaalisilla ärsykeillä tai muilla sekavilla menetelmillä vain estää oppimista.

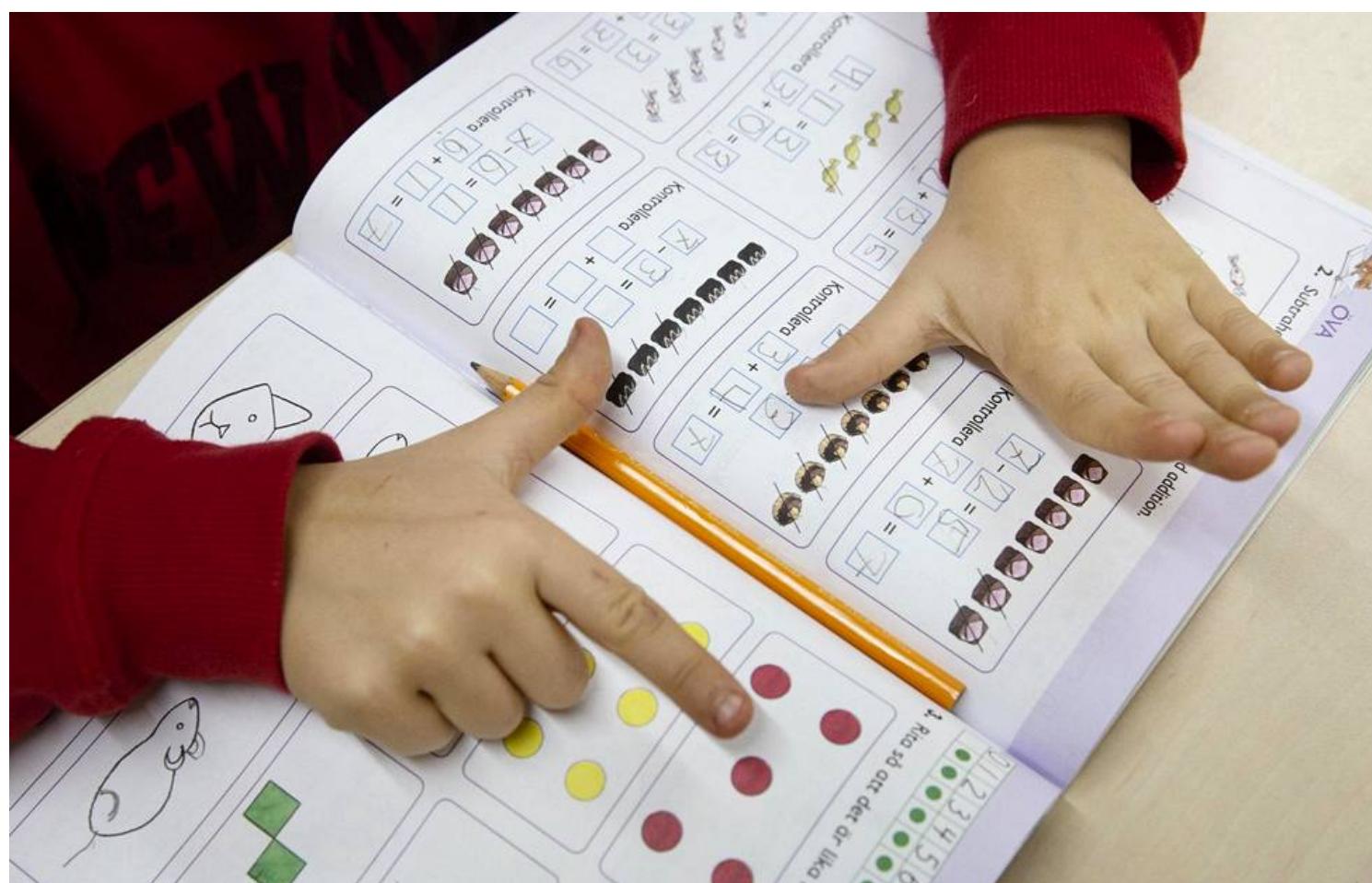
”Pienen lapsen aivot eivät ole vielä valmiit sellaiseen. Hän haluaa seurata esimerkkiä ja tehdä niin kuin opettaja sanoo”, Taipale sanoo.

Ruotsissa on otettu uudistusten jälkeen taka-askelia kohti perinteisiä opetusmenetelmiä. Lucas Wågdalen-Evans, 7, teki tehtäviä lyijykynällä matematiikan kirjaan Upplands Väsbyn kielikoulussa. (KUVA: MAGNUS LAUPA)

Kun vierailimme Taipaleen johtaman koulun ykkösluokan matematiikantunnilla, meno näyttää täsmälleen samalta kuin omina kouluvuosinani Itä-Suomessa 25 vuotta sitten. On hiljaista. Oppilaat väkertävät pulpeteissaan istuen lyijykynällä tehtäviä kirjaan, jonka kuvatehtävissä lasketaan yhteen hedelmiä ja karkkeja. Päivän kulku kellonaikoinen on kirjoitettu taululle.

”Tämän ikäiset tarvitsevat oppiakseen tätä hidasta kirjoittamista ja sormilla laskemista. Heidän pitää saada käyttää kaikkia aistejaan, tuntea kynän puristuvan sormien välissä”, Taipale sanoo.

Lucas Wågdalen-Evans, 7, laski sormillaan matematiikan tunnilla Upplands Väsbyn kielikoulussa. (KUVA: MAGNUS LAUPA)

HS HAASTATELI keväällä tutkija Heller-Sahlgrenia ja södertäljeläisiä opettajia [Ruotsin kokemuksista](#). Heidän mukaansa Ruotsin koulupolitiikan heiluri aloitti paluumatkan kohti perinteitä jo kauan sitten.

Taipale vahvistaa käsityksen.

”Käänte on alkanut, vaikkakin hitaasti.”

Nykyään Ruotsissa päivän sana on opettajajohtoisuus. Lisäksi todistus pohjaista arvostelua on alettu taas aikaistaa. Ennen ruotsalaisoppilas sai ensimmäiset selkeät arvosanansa vasta kahdeksannella luokalla. Se johti paniikkilanteisiin.

”Moni oppilas huomasi vasta sitten, että ’oj’, olenkin vain leikkinyt koulunkäyntiä kahdeksan vuotta, eikä minusta nyt ole mihinkään. Se on väärin oppilasta kohtaan”, Taipale sanoo.

Lukioon kelpaamattomien yhdeksäsluokkalaisten kasvava määrä on Ruotsissa suuri keskustelunaihe.

VERTAILUJA tehdessä on hyvä pitää mielessä, että Suomella on yhä Ruotsiin verrattuna ainakin yksi suuri valtti: opettajan ammatti nauttii korkeaa arvostusta.

Ruotsissa opettajankoulutukseen pääsevät sisään melkein kaikki halukkaat. ”Eikä se heillekään usein ole ensimmäinen vaihtoehto”, Taipale sanoo. Suomessa suhdeluku on noin yksi kymmenestä.

Opettajan ammattitaito on avainasemassa, kun tarpeellisia uudistuksia ajetaan sisään. Taipaleen mielestä on itsestään selvää, että koulun pitää valmistaa oppilaita nykymaailmaan esimerkiksi opettamalla digitaalisten tiedonhankintavälineiden käyttöä. Olennainen kysymys on, milloin ja miten tämä tapahtuu.

Taipaleen koulussa esimerkiksi tiedonhakua internetistä aloitellaan kuudennella luokalla, parin kanssa, opettajan ohjauksessa.

”En minä sitä sano, että pitäisi palata johonkin menneeseen aikaan. Pitää löytää paras yhdistelmä perinteistä ja modernia.”

Seuraa uutisia tästä aiheesta

Koulu

Seuraa

Uusi opetussuunnitelma

Seuraa

Ruotsi

Seuraa

Petja Pelli

Seuraa
